

عنوان مقاله:

دانش بومی مدیریت و مهار سیلاب در باغستان سنتی قزوین: سزاوار نگاهی نو در زمینه حفاظت و احیا

محل انتشار:

مجله علمی سامانه های سطوح آبگیر باران، دوره 8، شماره 1 (سال: 1399)

تعداد صفحات اصل مقاله: 12

نویسندگان:

مریم شهبازی - *Gorgan University of Agricultural Sciences & Natural Resources*

شکوه کرمانشاهانی - *Imam Khomeini International University*

حامد احمدی - *University of Tehran*

محبوبه جمشیدی - *Isfahan University of Art*

پوریا کاکوند - *Civil Engineering*

حمیدرضا رضایی - *Gorgan University of Agricultural Sciences & Natural Resources*

خلاصه مقاله:

در مناطق خشک و نیمه خشک جهان از جمله ایران، بهره برداری از سیلاب، یکی از راه های متداول تامین آب برای کشاورزی بوده و نقش موثری در تغذیه آب های زیرزمینی، تثبیت خاک آبرفتی و احیا و تقویت پوشش گیاهی دارد. باغستان سنتی قزوین نمونه ای از سامانه های پخش سیلاب با قدمتی بیش از هزار سال است. شهر قزوین در دامنه کوهپایه های البرز و بروی مخروط افکنه رودخانه های فصلی واقع شده و باغات بدون حصار باغستان به عنوان بزرگ ترین آبخوان منطقه و سامانه کارآمد پخش سیلاب به صورت حلقه سبزی برای حفاظت از شهر در برابر سیلاب این رودخانه ها احداث شده است. این باغات علیرغم تخریب و کاهش سطح قابل توجه، همچنان در سه طرف شهر به وسعت ۲۵۰۰ هکتار وجود دارد. آبیاری سیلابی منحصر به فرد باغستان، موجب تثبیت مرتب و مداوم خاک های حاصلخیز آبرفتی و نیز تغذیه سفره های آب زیرزمینی می شود. باغات به صورت حوضچه هایی در کنار هم قرار گرفته و با مرز هایی به ارتفاع حدود یک متر از هم جدا می شوند. در فصل بارندگی، باغات به نوبت تا ارتفاع کرت ها پر آب شده که این آب به مرور در خاک نفوذ می کند. درختان بادام و پسته باغستان و بوته های انگور با یک و حداکثر دوبر آبیاری در ماه های با میزان تبخیر بسیار پایین، به حیات خود ادامه داده و بهره وری اقتصادی دارند. سیستم بومی مدیریت آب باغستان سنتی قزوین در فهرست آثار ناملموس ملی به ثبت رسیده است. امید است آبخوان داری و روش آبیاری باغستان سنتی قزوین به جایگاه درخور خویش در اولویت های راهبردی مدیریت آب استان دست یابد.

کلمات کلیدی:

Aquifer, floodwater spreading, Qazvin, seasonal rivers, traditional garden
آبخوان داری، باغستان سنتی، پخش سیلاب، رودخانه فصلی، قزوین.

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1412053>

